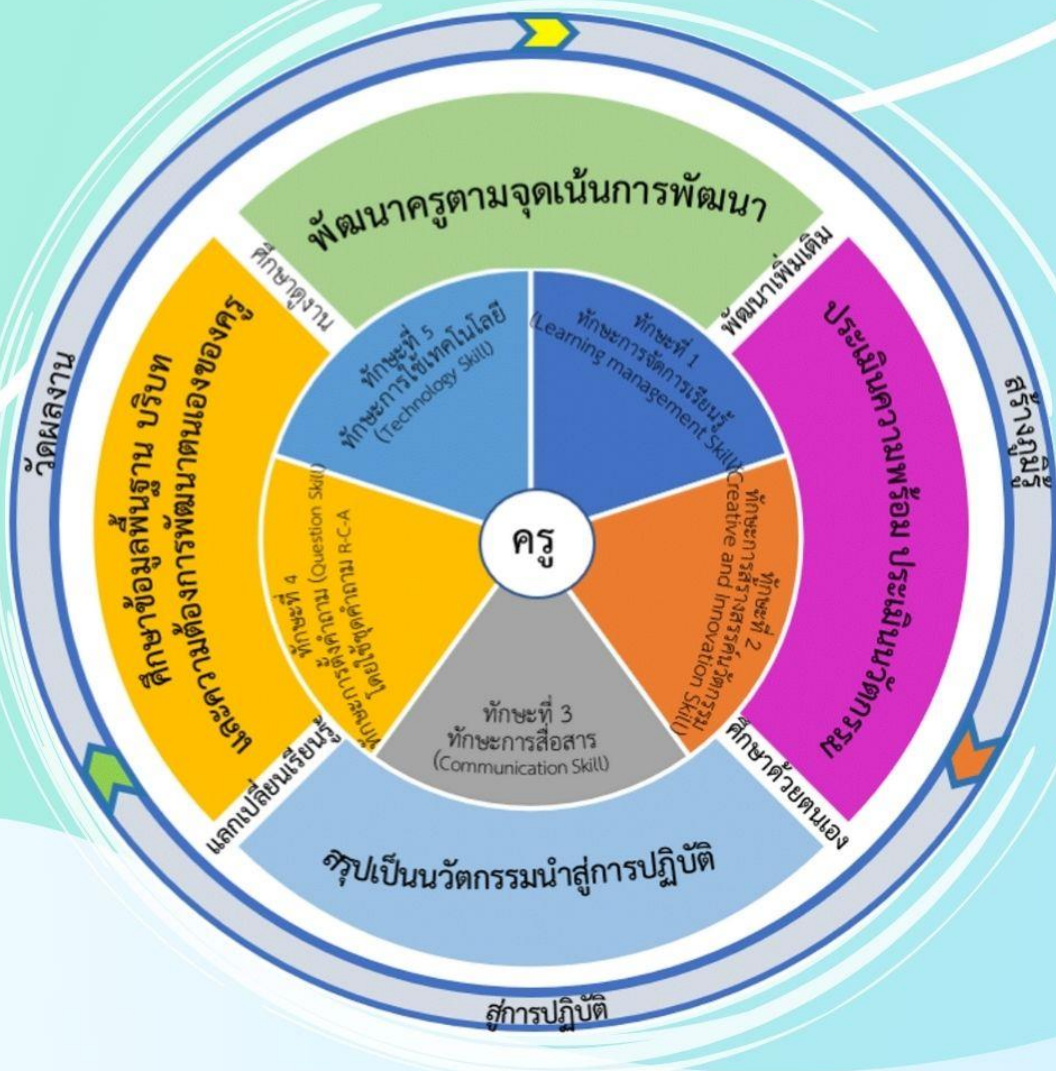

คู่มือ

การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่ง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษ
ที่ 21 ของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

กรมศึกษา
กรรมการ กศน.ตำบล

ผู้เรียน

โดย

นางสาวจาวี มะโนวงศ์

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครู
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวจาววี มะโนวงศ์

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการใช้รูปแบบเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คู่มือนี้ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และแนวทางการใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้ตามที่เห็นสมควร

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ บัวเจริญ ดร.ปรีชา จันทร์มณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินทร์นิษา ปัจจอรริยะกุล และอาจารย์ณฤมล คำปัญญา ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้อุทิศเวลาในการให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันป่าตอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสารภี คณะครู กศน.อำเภอสันป่าตอง คณะครู กศน.อำเภอสารภี และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้วยดี

ท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง ที่ได้ร่วมพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

จารวี มะโนวงศ์

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอสันกำแพง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงในการใช้คู่มือ	1
ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	5
1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	5
1.2 กรอบแนวคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21	10
1.3 บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21	15
1.4 ทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	18
ตอนที่ 2 ที่มาของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	25
2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	25
2.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	25
ตอนที่ 3 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	29
3.1 ความหมายของรูปแบบ	29
3.2 พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	29
3.3 องค์ประกอบของรูปแบบ	30
3.4 รายละเอียดของรูปแบบ	32
ตอนที่ 4 หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	40
4.1 หลักสูตร	40
4.2 โครงสร้างหลักสูตร	41
4.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระ	45
4.4 เกณฑ์การตัดสิน	46

สารบัญ (ต่อ)

ตอนที่ 5	แนวทางการใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	48
	5.1 ขั้นตอนการใช้หลักสูตร	48
	5.2 แนวทางการใช้หลักสูตร	49
ภาคผนวก		97
	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	98
บรรณานุกรม		99

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1. วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2. รายละเอียดของคู่มือ

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

คำชี้แจงในการใช้คู่มือ

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 ที่มาของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 4 หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 5 แนวทางการใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก

อนึ่ง หากครูผู้สอน หรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสนใจ และต้องการพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Study) ตามกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) และชุดกิจกรรม (Module) ในคู่มือฉบับนี้

3. คำแนะนำในการใช้คู่มือ

3.1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาเนื้อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 การทดสอบก่อนพัฒนา (Pre-test)

3.3 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3.4 วิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการ ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.5 ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 ทักษะ คือ

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค่นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

ด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน. และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครู ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิต ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน

(Project Base Learning)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการ ปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และ การวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิด เชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและ การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้/การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต/โรงเรียนนวัตกรรม

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

3.6 ประเมินเมื่อสิ้นสุดผลการพัฒนา

ตอนที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.1 แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว ครูเพื่อศิษย์ต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ด้วย และในขณะเดียวกันต้องมีทักษะในการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่เหมือนการทำหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 20 หรือ 19 (วิจารณ์พานิช : 2556) มีนักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ดิเรก วรรณเศียร (Online) ได้ให้แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้

1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของผู้สอนคือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิมและความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)

3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทาย และความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4) สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5) ผู้สอนคือผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้ นั่นก็ได้

6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7) การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึก จะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

อีก 2 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ สอนน้อยลงทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น (teach less , learn more) หมายถึง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือครูกอยบอกเล่าให้น้อยลง แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น

ส่วนอีกแนวคิดคือการเรียนรู้โดยตรง (Active Learning) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ ทำงานเป็นกลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

อมรรัตน์ เตชะนอก รัชณี จรุงศิริวัฒน์ และ พระฮอนด้า วาทสโท (Online) ได้ให้แนวคิดการปรับปรุงระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะมีส่วนร่วมสำคัญที่จะทำให้ไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งจะช่วยเพิ่มศักยภาพ โอกาส และความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจภายในประเทศ และด้วยแนวโน้มการเป็นสังคมผู้สูงอายุและสัดส่วนของประชากร ในวัยทำงานที่

ลดลงเรื่อย ๆ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะคือปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต ดังนั้นคุณภาพของระบบการศึกษา ตลอดจนสมรรถนะและทักษะของผู้สำเร็จการศึกษา จึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะตอบโจทย์ดังกล่าวในศตวรรษที่ 21 กลายเป็นโจทย์สำคัญสำหรับในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งนี้เนื่องจากทุกฝ่ายมองเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนมากขึ้นจากอดีต และความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการที่ดี และทำให้มีประสิทธิภาพ เพราะถ้าเราช้าก็จะทำให้ตกขบวนและเสียโอกาสอีกมากมาย การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเป็นอีกประเด็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังต้องเป็นกลไกสำคัญเพื่อการขับเคลื่อนหน่วยงาน องค์กร ภาคส่วนอื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ความเปลี่ยนแปลงด้วย สถาบันการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญของการเตรียมคน สร้างคนเพื่อการอยู่ในความเปลี่ยนแปลงจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่นำเสนอไปข้างต้นไม่ใช่สูตรสำเร็จสำหรับสถาบันการศึกษา แต่เป็นโจทย์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การวางแผนการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียน ในขณะที่ทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การคำนวณและการอ่านเขียนยังคงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ในอนาคต นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วย เพื่อให้พวกเขาเติบโตได้ในยุคแห่งความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ทักษะที่สำคัญดังกล่าวที่เราควรหันมาให้ความสำคัญ เช่น การปรับตัว การคิดเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหา และการทำงานร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่นำไปใช้ได้ สถานการณ์ที่แตกต่างกัน ตามแนวโน้มปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่จะเปลี่ยนงานข้ามสาขาวิชาชีพที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถในการนำทักษะที่มีไปปรับใช้ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ

สมหมาย อ่ำดอนกลอย (2556) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี จึงเป็นภาระที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กร ให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมองค์กรที่มีผลลัพธ์ ใส่ใจในเรื่องของศาสตร์ทางการสอนที่เหมาะสม และต้องเข้ามารับบทบาทในการเร่งปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครูปรับเปลี่ยนเนื้อหาตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะที่เติมเต็มเป็นที่ยอมรับของชาติอื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

เพชรฯ บุตรสีทา (online) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพการจัดการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพเพื่อพัฒนาทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ยึดกรอบของระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Standards)

1.1 การใช้ข้อมูลความจริงจากกระบวนการสังเกต ตั้งประเด็นคำถามจากแหล่งเรียนรู้ชุมชนเชื่อมโยงไปสู่สาระการเรียนรู้รายวิชา

1.2 การบูรณาการความรู้ และความซับซ้อนของเนื้อหาสาระ

1.3 การสร้างทักษะการสืบค้น รวบรวมความรู้

1.4 การสร้างความรู้ ความเข้าใจเชิงลึกมากกว่าแบบผิวเผิน

1.5 การสร้างความเชี่ยวชาญตามความถนัดและสนใจให้เกิดกับผู้เรียน

1.6 การใช้หลักการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง

2. ระบบการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills)

2.1 สร้างความสมดุลในการประเมินผลเชิงคุณภาพ (ความรู้ ความถนัดสาขาอาชีพ ทักษะคิดต่อการทำงานและอาชีพ)

2.2 นำประโยชน์ของผลสะท้อนจากการปฏิบัติของผู้เรียนมาปรับปรุงการแก้ไขงาน (เครื่องมือวัดผลตามสภาพจริงการปฏิบัติ ทักษะคิด และความรู้)

2.3 ใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับการทดสอบวัดและประเมินผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (คลังข้อสอบระบุตัวชี้วัดมาตรฐานรายวิชา ระบุระดับชั้นพฤติกรรม)

2.4 สร้างและพัฒนาระบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) และเส้นทางการศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ (Career Path) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ

3. ระบบหลักสูตรและการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Curriculum & Instruction)

3.1 สอนให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary: ความรู้ที่ได้จากหลายสาขาวิชาประกอบกัน) ของวิชาแกนหลัก

3.2 สร้างโอกาสที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการข้ามสาระเนื้อหา และสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based)

3.3 สร้างนวัตกรรมและวิธีการเรียนรู้ในเชิงบูรณาการที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวเกื้อหนุนการเรียนรู้แบบสืบค้น และวิธีการเรียนจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based)

3.4 บูรณาการแหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) จากชุมชนเข้ามาใช้ในโรงเรียนตามกระบวนการเรียนรู้แบบ Project-Based Learning: PBL

4. ระบบการพัฒนาทางวิชาชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Professional Development)
  - 4.1 ฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถในเชิงบูรณาการ
  - 4.2 ใช้มิติของการสอนด้วยเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย
  - 4.3 ฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถในเชิงลึกเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การคิดแบบมีวิจารณญาณ
  - 4.4 สามารถวิเคราะห์ผู้เรียนได้ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ สติปัญญา จุดอ่อน จุดแข็ง ในตัวผู้เรียนและสามารถวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน
  - 4.5 พัฒนาความสามารถให้สูงขึ้น นำไปใช้สำหรับการกำหนดกลยุทธ์และจัดประสบการณ์ทางการเรียนได้เหมาะสมกับบริบททางการเรียนรู้
  - 4.6 ประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างทักษะและเกิดการพัฒนาระบบการเรียนรู้
  - 4.7 แบ่งปันความรู้ระหว่างชุมชนทางการเรียนรู้ โดยใช้ช่องทางหลากหลายในการสื่อสารให้เกิดขึ้น
5. ระบบสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Environment)
  - 5.1 สร้างสรรค์แนวปฏิบัติทางการเรียน การรับการสนับสนุนจากบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เกื้อหนุน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผล
  - 5.2 สนับสนุนทางวิชาชีพแก่ชุมชนทั้งในด้านการให้การศึกษา การมีส่วนร่วม การแบ่งปันสิ่งปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกัน รวมทั้งการบูรณาการหลอมรวมทักษะหลากหลายสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน
  - 5.3 สร้างผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติจริงตามบริบท โดยเฉพาะการเรียนแบบโครงการ
  - 5.4 สร้างโอกาสในการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีเครื่องมือหรือแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

สรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดขึ้นโดยผลมาจากประสบการณ์และทำให้มีการเพิ่มสมรรถนะ (Performance) เพิ่มความสามารถของการเรียนรู้ในอนาคตมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการไม่ใช่ผลผลิต (เป็น Process ไม่ใช่ Product) เกิดการเรียนรู้ที่ผลหรือสมรรถนะ การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง ความรู้ความเชื่อ พฤติกรรมหรือเจตคติ และมีผลระยะยาวต่อการคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน การเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ให้แก่ผู้เรียน แต่เป็นสิ่งที่ผู้เรียนลงมือทำให้แก่ตนเอง เป็นผลโดยตรงจากสิ่งที่ผู้เรียนตีความ และตอบสนองต่อประสบการณ์ของตนทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวทั้งในอดีตและในปัจจุบัน

1.2 กรอบความคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

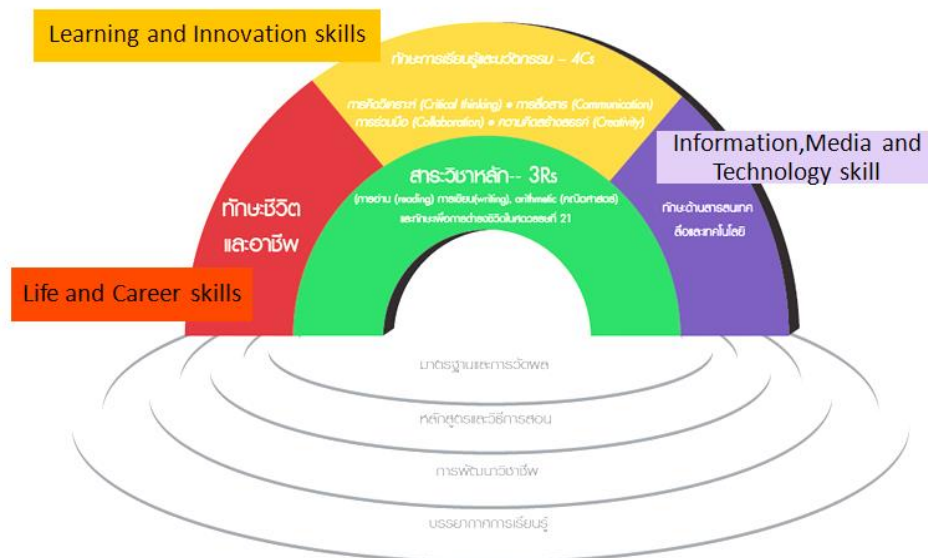
แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ คือ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์ความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม "สาระวิชา" ไปสู่การเรียนรู้ "ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21" (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้ คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

เพื่อให้เห็นถึงฐานความคิดและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจนจึงได้มีองค์กรและหน่วยงานทางวิชาการ ได้ให้กรอบความคิดเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ดังต่อไปนี้ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2554 : 118-137)

1.2.1 กรอบความคิดของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ที่มา วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตฤกษ์ , 2556 : 34

1) วิชาแกน (Core subject) พระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐานถ้วนหน้า ค.ศ.2001 (No Child Left Behind Act of 2001) ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดวิชาแกนที่จำเป็นต้องเรียนรู้ไว้ คือ วิชาภาษาอังกฤษ การอ่าน ศิลปะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หน้าที่พลเมือง การปกครอง เศรษฐศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

2) เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในสาขาใหม่ ๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จในที่ทำงาน และชุมชน แต่โรงเรียนต่าง ๆ ในทุกวันนี้ไม่ได้เน้นในการนำไปสอน ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง และความตระหนักในสุขภาพและสวัสดิภาพ

3) ทักษะการเรียนรู้และการคิด นอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้วนักเรียนจำเป็นต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้และการคิด ประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการเรียนรู้ตามบริบท และทักษะพื้นฐานด้านข้อมูลและสื่อ

4) ความรู้พื้นฐานไอซีที (ICT literacy) ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในบริบทของการเรียนรู้วิชาแกน นักเรียนต้องใช้เทคโนโลยีให้เป็น เพื่อเรียนรู้เนื้อหาและทักษะ และจะได้

เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหา การใช้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การผลิตนวัตกรรม และการร่วมมือทำงาน

5) ทักษะชีวิต ครูที่ดีย่อมรู้จักสอดแทรกทักษะชีวิตในบทเรียน ทักษะชีวิตที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความมีจริยธรรม การรู้จักรับผิดชอบความสามารถในการปรับตัว การรู้จักเพิ่มพูนประสิทธิผลของตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ทักษะในการเข้าถึงคน ความสามารถในการชี้แนะตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

6) การประเมินในศตวรรษที่ 21 การประเมินผลที่แท้จริงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการศึกษาศตวรรษที่ 21 การประเมินนี้ต้องวัดผลลัพธ์สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ วิชาแกน เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และการคิด ความรู้พื้นฐานไอซีที และทักษะชีวิต การประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ควรทำควบคู่ไปกับการประเมินวิชาแกน เพราะการประเมินที่แยกขาดกันจะบั่นทอนเป้าหมายในการหลอมรวมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ากับวิชาแกน เทคโนโลยีสมัยใหม่จะช่วยการประเมินให้มีประสิทธิผล มีความยั่งยืน และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง แบบทดสอบมาตรฐานเพียงอย่างเดียวใช้วัดทักษะและความรู้ที่เรียนได้ไม่ก็อย่าง การประเมินต้องผสมผสานให้สมดุลระหว่างแบบทดสอบมาตรฐานที่มีคุณภาพ กับการประเมินในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะเกิดเป็นเครื่องมืออันทรงพลังสำหรับครูและนักเรียนในการเรียนรู้เนื้อหาและทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จ

1.2.2 วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-18) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ว่า การศึกษาศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนไปเผชิญความเปลี่ยนแปลง "ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21" ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ดังนี้

- 1) สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย
  - (1) ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา
  - (2) ภาษาสำคัญของโลก
  - (3) ศิลปะ
  - (4) คณิตศาสตร์
  - (5) การปกครองและหน้าที่พลเมือง
  - (6) เศรษฐศาสตร์
  - (7) วิทยาศาสตร์
  - (8) ประวัติศาสตร์

โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

- 2) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
  - (1) ความรู้เกี่ยวกับโลก
  - (2) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ
  - (3) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี
  - (4) ความรู้ด้านสุขภาพ
  - (5) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของเพื่อเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่
  - (1) ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม
  - (2) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
  - (3) การสื่อสารและการร่วมมือ
- 4) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ดังนี้
  - (1) ความรู้ด้านสารสนเทศ
  - (2) ความรู้เกี่ยวกับสื่อ
  - (3) ความรู้ด้านเทคโนโลยี
- 5) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จดังต่อไปนี้
  - (1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
  - (2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
  - (3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
  - (4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้
  - (5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ
- 6) ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21
  - (1) มาตรฐานและการประเมินของศตวรรษที่ 21
  - (2) หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21
  - (3) การพัฒนาทางวิชาชีพของศตวรรษที่ 21
  - (4) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R X 7C ซึ่ง 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) Righting (เขียนได้) Rithmetics (คิดเลขเป็น) ส่วน 7C ได้แก่

- 1) Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
- 2) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)
- 3) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์)
- 4) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
- 5) Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)
- 6) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร)
- 7) Career & Learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

จากกรอบแนวคิดของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดและยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ด้วยกัน 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. ความรู้พื้นฐาน ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ความรู้เกี่ยวกับโลก, วิชาแกนหลัก, ความรู้เกี่ยวกับการเงิน, เศรษฐศาสตร์, ธุรกิจ, ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

2. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่

- 2.1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

- 2.2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อ ความรู้ด้านเทคโนโลยี

- 2.3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความยืดหยุ่นและการปรับตัว, การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง, ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม, การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

3. การประเมินและระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21

1.3 บทบาทของครูไทยในศตวรรษที่ 21

ครูนับเป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เมื่อครูอยากให้ศิษย์มีความรู้ ความชำนาญในด้านทักษะใด ตัวครูเองนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งต้องรู้และเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นได้ แต่เนื่องด้วยปัจจุบันยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวครูพอสมควร ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็จะส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคมด้วย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ : 2556)

ในศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยจำเป็นต้องค้นหายุทธศาสตร์ใหม่ในการพัฒนาระบบการศึกษา ดังที่ ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช กล่าวว่า "การศึกษาที่ถูกต้องสำหรับศตวรรษใหม่ต้องเรียนให้บรรลุทักษะ คือ ทำได้ต้องเรียนเลย จากรู้วิชาไปสู่ทักษะในการใช้วิชา เพื่อการดำรงชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริง การเรียนจึงต้องเน้นเรียนโดยการลงมือทำหรือการฝึกฝนนั่นเอง และคนเราต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ จำเป็นตลอดชีวิต" เครื่องมือเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับการเรียนรู้ร่วมกันของทั้งผู้บริหารการศึกษา ครู และผู้เรียน บนฐานคิด "กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้และ "กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ" โดยใช้ฐานคิด "ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21" (21st Century skills) เพื่อรองรับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและส่งเสริมการผลิตกำลังคนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลกในศตวรรษที่ 21 โดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นไทยและฐานคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เข้าใจตัวตนความเป็นไทยอย่างเข้มแข็งก่อนเข้าสู่เวทีประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน ดังนั้นการสร้างเครื่องมือเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงได้ถูกสร้างขึ้นผ่านฐานปรัชญาความคิดและกระบวนการทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไทยให้บรรลุ "ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21" (21st Century skills) ที่เน้นทักษะการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะช่วยให้ครูมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้แนะนำและทำโครงการการเรียนรู้ร่วมกันกับเด็ก ซึ่งเด็กจะได้ทั้งความสนุกสนาน แนวทางการคิด และสร้างองค์ความรู้รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ จากความคิดที่เปิดกว้างจากครูที่เป็นผู้เปิดโลกทัศน์นั้นให้เด็ก เพราะเครื่องมือเป็นเพียงตัวช่วยนำทางให้ครูเท่านั้น แต่ "ความสำเร็จในการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ที่เครื่องมือ หากอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง"

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังทั้งวิชาความรู้และความประพฤติแก่เด็กและเยาวชน ดังนั้น ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่จะทำให้เด็กไทยของเราอ่านออก เขียนได้ และครูเป็นผู้สร้างพัฒนาการให้เด็กมีความรู้ความสามารถอย่างมีมิติครบทุกส่วน โดยผ่านทางด้านวิชาการ คือการเรียนการสอนวิชาการต่าง ๆ ทางด้านร่างกายต้องมีสุขภาพแข็งแรงด้วยวิชาพลศึกษาสุขศึกษา ทางด้านอารมณ์คือการกล่อมเกลียดด้วยวิชาศิลปศึกษา นาฏศิลป์ ดนตรี และในส่วนทางด้านสังคมนั้น ครูต้องสอนให้เด็กเป็นส่วนหนึ่งของสังคม รู้จักประโยชน์ส่วนตน ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักบำเพ็ญประโยชน์

ด้านการสอนวิชาลูกเสือ เนตรนารี รวมทั้งรู้จักความเสียสละอดทนด้วยวิชาทหาร ซึ่งวิชาดังกล่าวจะพัฒนาให้เยาวชนมีความรู้อย่างสมบูรณ์ในทุกด้าน (กรุงเทพฯธุรกิจ : 2558)

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เรื่อง นโยบายด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับครู ในข้อที่ 4.6 ว่าจะพัฒนาระบบการผลิต และพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็น เครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกลการเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี : 2557) ประกอบกับร่างแผนปฏิบัติการหรือ Roadmap การปฏิรูป การศึกษา พ.ศ.2558 - 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปครู
2. การกระจายโอกาส และคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
3. ปฏิรูปการบริหารจัดการ
4. ปรับระบบการผลิต และพัฒนากำลังคน เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน
5. ปฏิรูปการเรียนรู้
6. การปรับระบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครูประกอบกับร่าง แผนปฏิบัติการ หรือ Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2558 - 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การให้ความสำคัญการพัฒนาการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของ ความเป็นครูโดยเน้นครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือพัฒนาการเรียนรู้ด้วย ตนเอง เพื่อให้ครูทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนให้มี คุณภาพและมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้ได้

ดังนั้นจึงต้องมีการยกระดับและพัฒนาครูไทยให้ทันต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้น จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูของประเทศต่าง ๆ เช่น ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สิงคโปร์ เกาหลี ญี่ปุ่น จีน พบว่า

1. การผลิตครู ให้ความสำคัญต่อครู ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพ การเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีความ รอบรู้มากขึ้น ความเป็นมืออาชีพ ความสามารถศักยภาพสูง เป็นผู้ที่มินวัตกรรมการสอนเพื่อให้ นักเรียนได้ผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนในการเข้าสู่โลกของการ ทำงานในศตวรรษที่ 21 ครูควรเป็นผู้รักในอาชีพ มีชีวิตเรียบง่าย และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

มีการกำหนดสมรรถนะของครูโดยภาพรวมประกอบด้วย 1) ความรู้ในเนื้อหาวิชา 2) การสื่อสารและการใช้ภาษา 3) การพัฒนาหลักสูตร 4) หลักการจัดการเรียนรู้ 5) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) การบริหารจัดการชั้นเรียน 7) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมการศึกษา 8) การวัดและประเมินผล 9) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 10) จิตวิทยาสำหรับครู 11) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 12) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 13) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม 14) การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ 15) การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน นอกจากนี้ มีการควบคุมคุณภาพการผลิตครู โดยการใช้ระบบการรับรองวิทยฐานะของสถาบันผลิตครู คัดคนเก่งระดับยอดเยี่ยมให้มาเป็นครู โดยกำหนดกลุ่มที่มีผลการเรียนสูงสุดเข้าเรียนเพื่อเป็นครู การยกย่องอาชีพครูว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงเทียบเท่าอาชีพสำคัญ การได้รับการยอมรับเชื่อถือไว้วางใจในระดับแนวหน้าของประเทศ และมีเงินเดือนสูงในระดับเดียวกับอาชีพอื่น เช่น แพทย์ นักกฎหมาย เป็นต้น

2. การพัฒนาครู ให้ความสำคัญและเชื่อว่าครูเป็นผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองต้องได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงมีกฎหมาย/นโยบายว่า ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานและพัฒนาตนเองทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาดังต่อไปนี้ปีละ 100 ชั่วโมง ครูบรรจุใหม่ต้องผ่านการอบรมตามโปรแกรมการอบรมเพื่อฝึกหัดการสอนและได้รับเงินเดือนสูงระหว่างการอบรมด้วย ครูเก่าอายุงาน 10 ปีขึ้นไป ต้องเข้ารับการพัฒนาดังต่อไปนี้ โดยเมืองค์รทำหน้าที่ด้านพัฒนาครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาความรู้เพื่อให้ครูเข้ารับการพัฒนาดังต่อไปนี้ตามความต้องการทุกปีจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายของรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง/ครูต้นแบบ (Master teachers) มีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และผู้เรียน เช่น การทำห้องเรียนให้เป็นห้องทำงานจำลอง การพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ ทักษะการตั้งคำถาม รวมถึงทักษะการออกแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning นั้นคือกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีโอกาสลงมือทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว เช่น การให้ผู้เรียนได้อ่าน เขียน โต้ตอบ และวิเคราะห์ปัญหา ทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแล้วนำสิ่งที่สังเกตได้มาให้ข้อมูลแก่นักเรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงของนักเรียน ทักษะการเรียนรู้เป็นทีม ทักษะการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแบบจริงจัง ทักษะการพัฒนาผู้เรียนให้แต่ละคนเป็นผู้กำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ฯลฯ นอกจากนี้ต้องมีระบบนิเทศ ติดตามและพัฒนาการทำงานของครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครู และการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งมีการสร้างให้เกิดการเรียนรู้และนำมาปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น

3. คุณสมบัตินักเรียน มีการกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัตินักเรียนที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพทางการศึกษาและผู้เรียน ครูทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู กำหนดให้ครูประถ

อย่างน้อยต้องจบปริญญาตรี ครูระดับมัธยมศึกษาต้องจบสูงกว่าปริญญาตรี และมีความเชี่ยวชาญอย่างน้อยหนึ่งวิชาในระดับที่สอน และต้องมีพื้นฐานความรู้ทางการศึกษาทั่วไปและความรู้เฉพาะสำหรับวิชาชีวเคมี ความรู้ด้านจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น หลักและเทคนิคการสอน มีความรู้วิชาประวัติศาสตร์ กำหนดเวลาสอนวันละ 4 ชั่วโมง และมีเวลาเพื่อการพัฒนาวิชาชีวเคมีสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน : 2557)

1.4 ทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ทักษะชีวิต (Life Skills) เป็นทักษะภายในที่จะช่วยให้สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม คุณธรรมจริยธรรม ฯลฯ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หรืออาจกล่าวได้ว่าทักษะชีวิตคือความสามารถในการแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในชีวิตประจำวันเพื่อให้สามารถดูแลตนเองได้อย่างปลอดภัย

1.4.1 ความหมายของทักษะชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ให้คำจำกัดความของคำว่า “ทักษะชีวิต” (Life Skills) ไว้ว่า ทักษะชีวิตหมายถึง “ความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
2. การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี
4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ระบุความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี

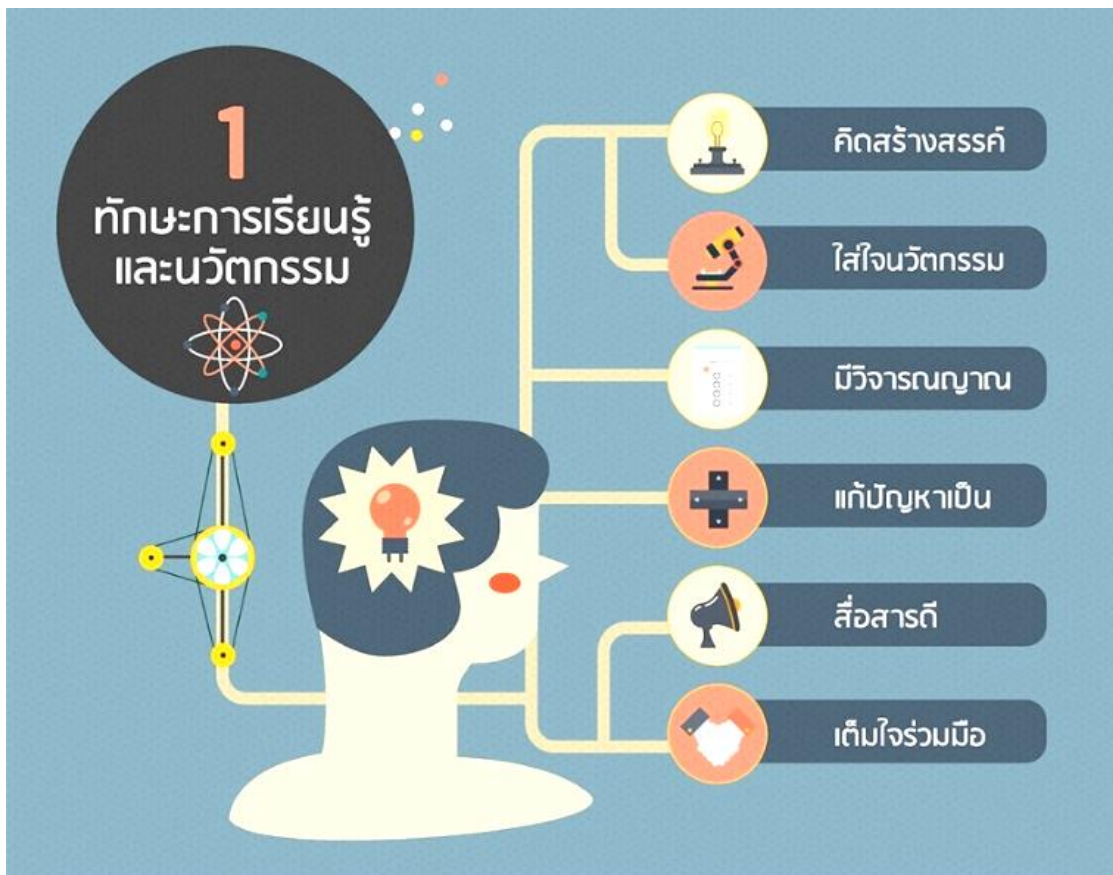
สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่องค์ประกอบจะแบ่งเป็นพฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวังและตัวชี้วัดซึ่งจำแนกตามระดับชั้นรายชั้นปี

สำหรับความเชื่อมโยงของทักษะชีวิตทั้ง 4 องค์ประกอบนั้น หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตล้วนเชื่อมโยงกัน เช่น การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นก็ยอมทำให้เด็กสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้างได้ เพราะเด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกับผู้อื่นสามารถเป็นไปด้วยความเข้าใจและเปิดกว้าง ในขณะที่องค์ประกอบการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ก็ต้องเริ่มด้วยการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองทั้งในด้านอารมณ์และความคิด จากนั้นก็อาศัยทักษะในองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเอง ผู้อื่น และสถานการณ์ คิดไตร่ตรองทางเลือกแต่ละทางเลือกเพื่อหาทางจัดการกับอารมณ์ของตนเองและสถานการณ์ที่ตั้งเครียดได้อย่างเหมาะสม ซึ่งองค์ประกอบทักษะชีวิตที่เป็นแกนหลักของการเรียนรู้ คือ การวิเคราะห์ วิจัย และความคิดสร้างสรรค์

การสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องที่ทุกสถานศึกษาควรพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพในการออกเผชิญกับโลกแห่งความเป็นจริงที่ไม่ใช่แค่โลกภายในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือในสังคมคนเดิม ๆ ที่เป็นอยู่ ผู้เรียนจึงจะสามารถเอาตัวรอดและก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีอยู่ตลอดเวลาได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเพื่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจะต้องมีทักษะที่ตอบรับกับความก้าวหน้าและสามารถปรับตัวได้อย่างทันท่วงที ซึ่งทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้นประกอบไปด้วย ทักษะการเรียนรู้นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและการทำงาน (วิจารณ์ พานิช : 2555)

มาดูทักษะที่สำคัญในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและการทำงาน

1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นทักษะที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งด้านวัตถุและแนวคิด 2) ทำให้เกิดแนวคิดอย่างมีวิจักษณ์ญาณสามารถคิดแก้ปัญหาเป็น และ 3) สามารถสื่อสารข้อมูลและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี จึงเป็นทักษะที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน รู้ถึงวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ปรับตัวเข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นทักษะที่ทำนายของโรงเรียนทางเลือกในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมด้านการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ด้วยเหตุผล เป็นต้น

2) **ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี** จากการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมซึ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างแนวคิดและสร้างการรับรู้ จนมาถึงการเรียนรู้ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ด้านต่าง ๆ คือ 1) ความรู้ด้านสารสนเทศของข้อมูลข่าวสารที่มีขนาดมหึมา (Big Data) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด 2) มีความรู้เกี่ยวกับสื่อ สามารถวิเคราะห์ วิจัย สืบค้นสื่อต่าง ๆ และนำมาใช้ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตได้ ปัจจุบันสื่อมีอยู่มากมายทั้งสื่อการสอนในห้องเรียน นอกห้องเรียน สื่อออนไลน์ สื่อจากแหล่งต่าง ๆ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป คือ ผู้เรียนต้องรู้จักเสพสื่ออย่างสร้างสรรค์ และ 3) ด้านเทคโนโลยี ผู้เรียนต้องมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยี มีภูมิคุ้มกันด้านเทคโนโลยี คือต้องใช้เป็นและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีซึ่งอยู่ภายใต้ความพอเพียง เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก โรงเรียนทางเลือกต้องพัฒนาความรู้ผู้เรียนควบคู่กับการเรียนรู้เทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมปัจจุบันได้อย่างสอดคล้องและกลมกลืน

3) ทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ในการดำรงชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นในยุคปัจจุบัน ให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะที่สำคัญในการปรับตัวและเรียนรู้การใช้ชีวิตในยุคแห่งความหลากหลาย ทั้งด้านพหุวัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา ความหลากหลายด้านเทคโนโลยี และการทำงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคมเดียวกันและในต่างสังคมที่ผู้เรียนต้องสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี มีมุมมอง มีเจตคติที่สร้างสรรค์ เป็นต้น ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาแผนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 นั้นมีความแตกต่างกัน เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้คนลดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการลงแต่ไปเพิ่มการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้มากขึ้น ทั้งทักษะในการใช้ชีวิต ทักษะการคิด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ซึ่งสอดคล้องและสัมพันธ์กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร

คือความรู้สึกและทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ ICT Literacy

2. ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Learning Thinking Skills

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Life skill

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Life skill

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ICT Literacy

ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Content) เป็นการเรียนรู้หลายทางหรือการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับผู้สอน สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ได้โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอื่น ๆ

ส่วนสาระความรู้ในเรื่องหลัก (Core subjects) นั้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่นำมาใช้ในการประกอบอาชีพ จะเป็นส่วนเสริมของสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาขั้นสูงต่อไป ดังนั้นวิธีการเรียนรู้จึงเปลี่ยนจากการท่องจำเป็นการปฏิบัติและการบูรณาการหลาย ๆ ศาสตร์เข้าด้วยกัน

อ้างอิง : วารสาร Ignite Thailand เล่ม 1

ตอนที่ 2

ที่มาของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

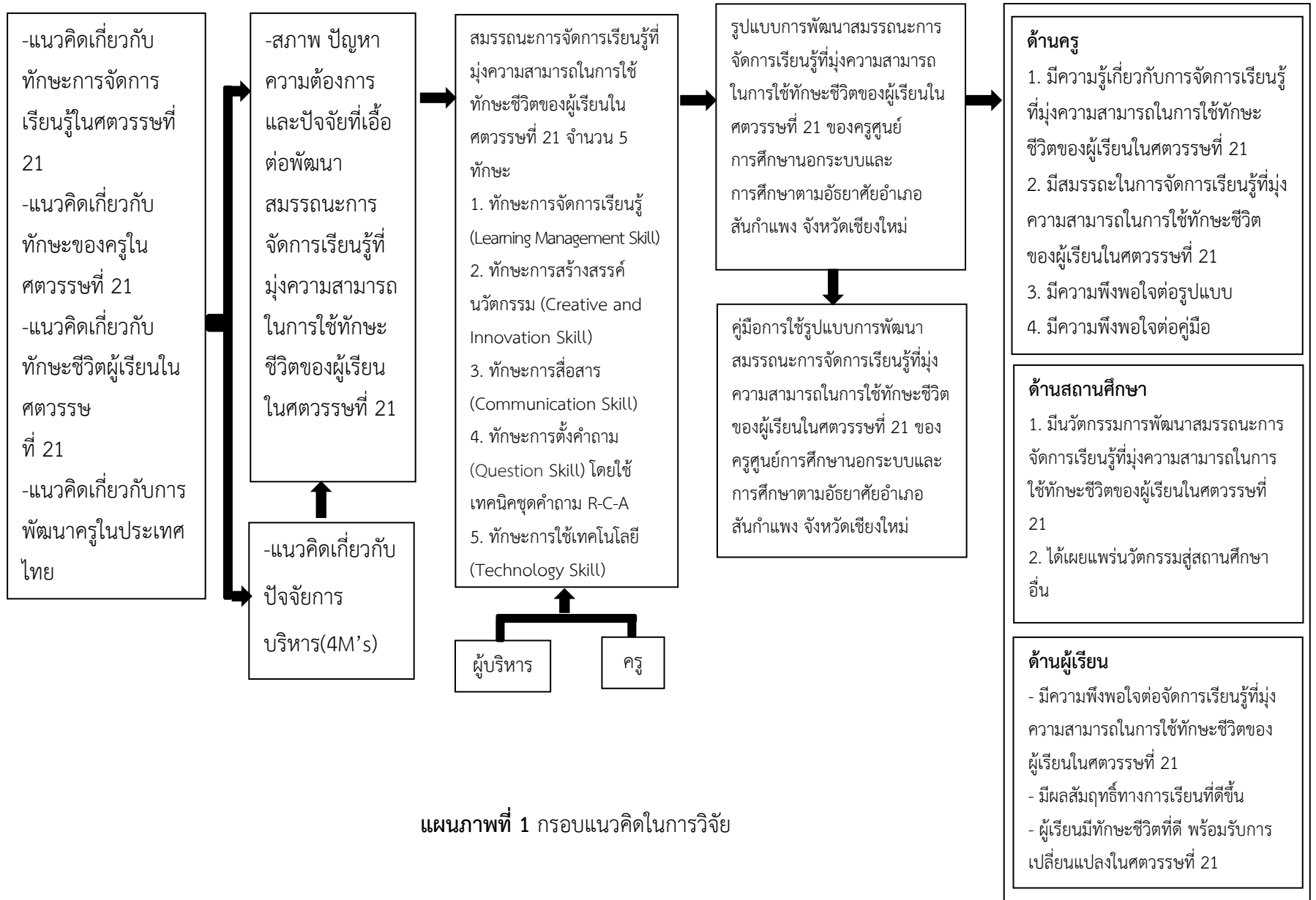
รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังปรากฏในแผนภาพที่ 1

2.2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ ดังปรากฏใน แผนภาพที่ 2 และแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

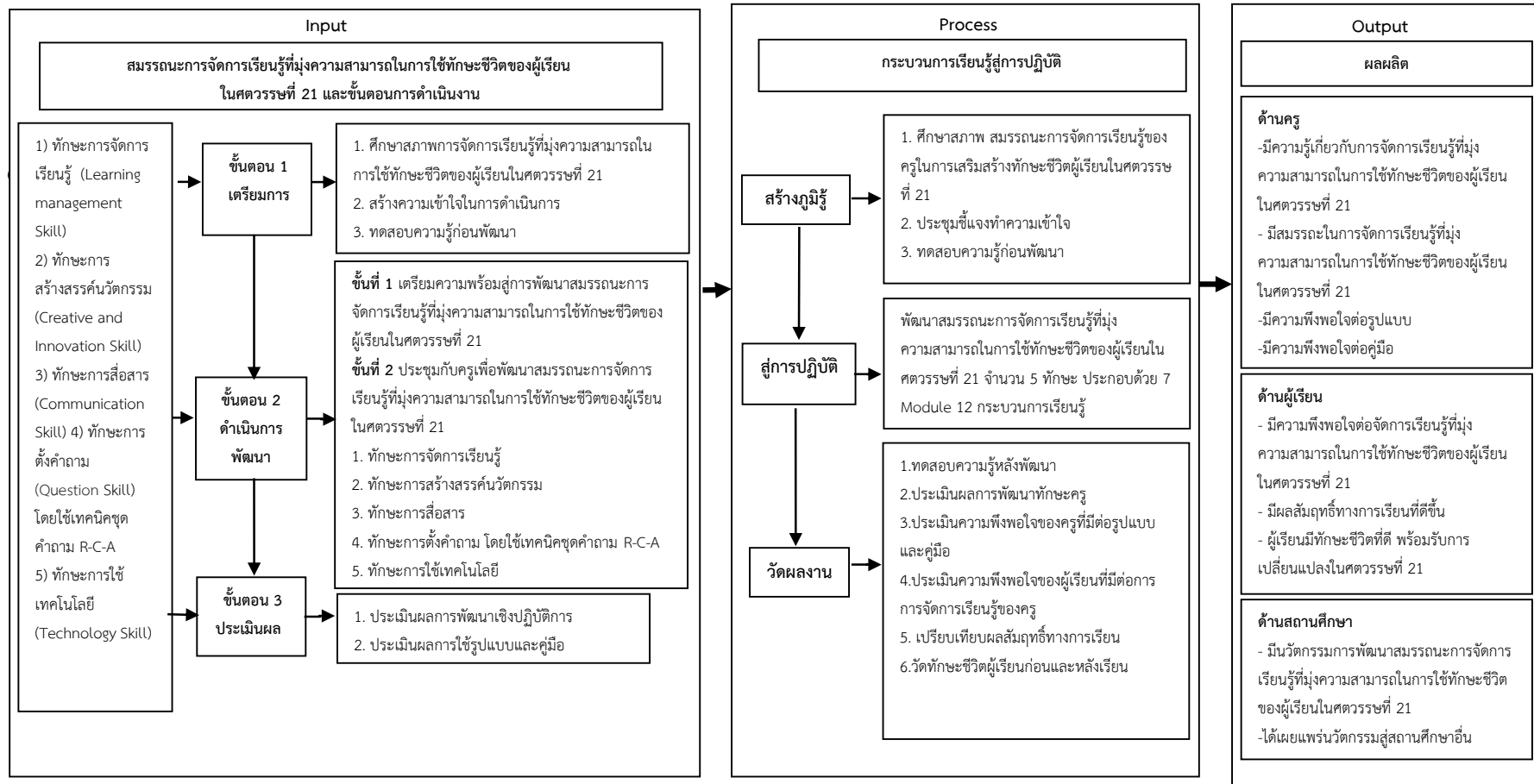

การพัฒนาแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

หลักการ : 1) มุ่งพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จะช่วยครูจัดการเรียนรู้

อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ : 1. พัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพที่ 3 คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ 3

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถ ในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill) 2) ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) 4) ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A และ 5) ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill) โดยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และขั้นตอนการดำเนินงาน (Input) 4) กระบวนการพัฒนาสู่การปฏิบัติ (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

3.2 การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะดังต่อไปนี้

- ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)
- ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)
- ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)
- ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A
- ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

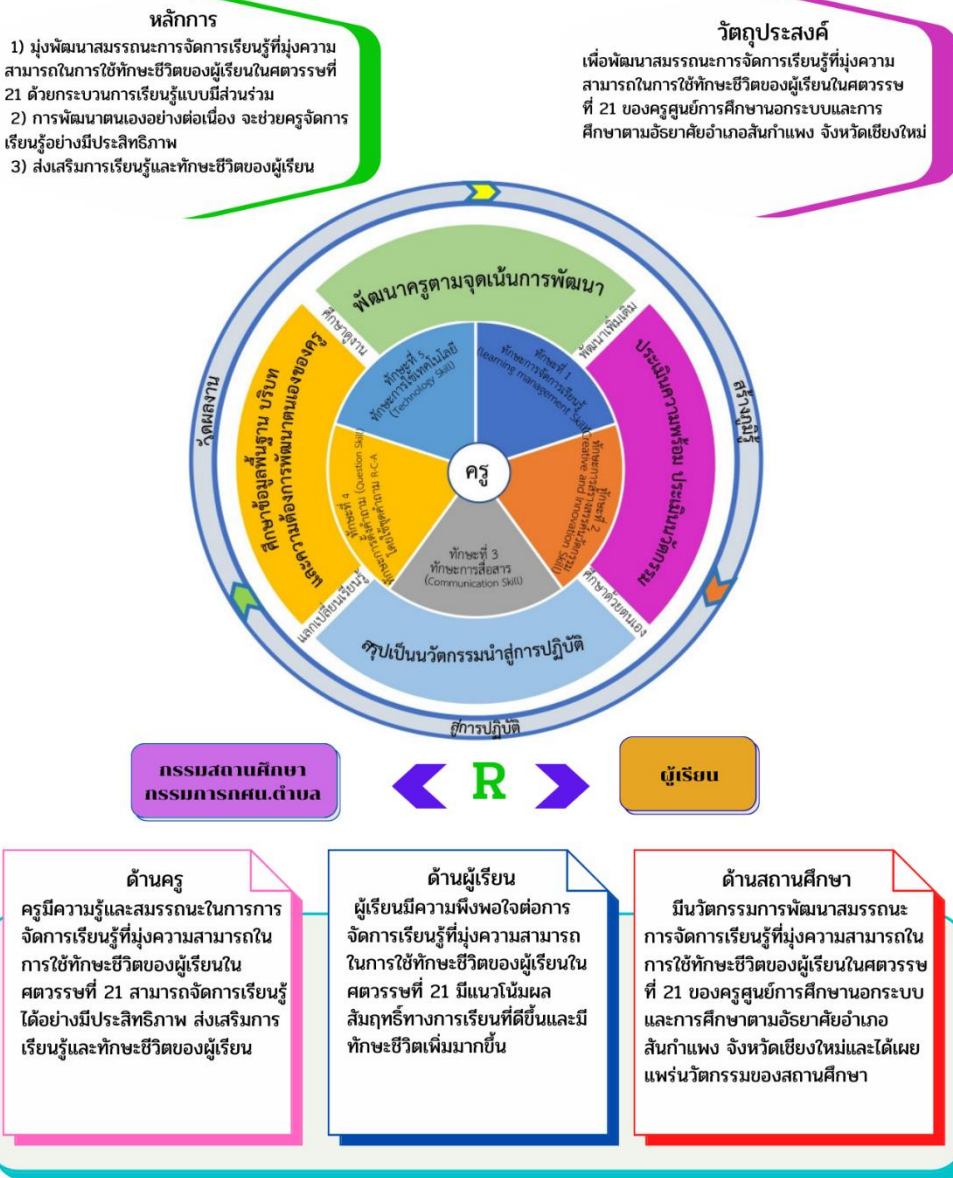
3.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill) 2) ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) 4) ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A และ 5) ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill) โดยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) หลักการ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และขั้นตอนการดำเนินงาน (Input)
- 4) กระบวนการพัฒนาสู่การปฏิบัติ (Process)
- 5) ผลผลิต (Output)
- 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงในแผนภาพที่ 4

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนใน
ศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แผนภาพที่ 4 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3.4 รายละเอียดของรูปแบบ

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการ

- 1) มุ่งพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 2) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจะช่วยครูจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะชีวิตของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ (Input) มี 2 ส่วน ได้แก่

1) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

- ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)
- ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)
- ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)
- ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคคำถาม R-C-A
- ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology skill)

2) ขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการ

เพื่อสร้างความพร้อมให้แก่ครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการและปัจจัยที่เอื้อต่อการกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2.2) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการพัฒนา

ในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การลงมือปฏิบัติ การศึกษาดูงาน และ การศึกษาดูด้วยตนเอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ขั้นที่ 2 ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการเรียนรู้ มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ต่อไป

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

ขั้นที่ 3 ก้าวแห่งความสำเร็จของการพัฒนาพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

จัดเวทีแลกเปลี่ยน สะท้อนผลการเรียนรู้ภายหลังจากการร่วมกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม Reflection and AAR

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล

การประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการประเมินผลการพัฒนาเชิงปฏิบัติการ และการประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะ

ชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากการเข้าร่วมการพัฒนาตามกระบวนการ

4. กระบวนการพัฒนาสู่การปฏิบัติ (Process)

การดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย สร้างภูมิรู้ สู่การปฏิบัติ และวัดผลงาน มีรายละเอียดดังนี้

สร้างภูมิรู้

ในขั้นตอนนี้เป็นการสร้างความพร้อมให้แก่ครูเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่การปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

1) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1) ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

1) สร้างแรงจูงใจให้เห็นคุณค่า สร้างความตระหนัก ความสำคัญในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการ ได้แก่

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้
กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน
(Project Base Learning)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี
สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานและการออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อการเรียนรู้

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณา
การทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระ และรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิง
สร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและ
การคิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้
ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้าง
แรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและ
การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่
ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายประสบความสำเร็จ
ในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และ
นำเสนอผลการเรียนรู้

โดยนำชุดกิจกรรม (Module) มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่ง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางใน
การจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน
กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของ
ครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active
Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน
(Project Base Learning) (12 ชั่วโมง)

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่
ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ
ในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และ
นำเสนอผลการเรียนรู้

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์
และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการ
คิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหา
เป็นฐาน (Problem Base Learning)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ
กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการ
ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนา
ทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการ
ทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาอรรถนะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551(แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ใน
การปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

วัดผลงาน

ในขั้นตอนนี้เป็นการสรุปผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถใน
การใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ หลังการพัฒนา มีขั้นตอน ดังนี้ต่อไป

การประเมินผลการพัฒนาเชิงปฏิบัติการ

1. การทดสอบหลังพัฒนา (Post test)
2. การประเมินผลการพัฒนาทักษะครูด้วยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้
  - 2.1) การประเมินผลการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management
Skill)
  - 2.2) การประเมินผลการพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and
Innovation Skill)
  - 2.3) การประเมินผลการพัฒนาทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)
  - 2.4) การประเมินผลการพัฒนาทักษะการใช้ตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิคคำถาม R-C-A
(Question Skill)

2.5) การประเมินผลการพัฒนาทักษะใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

การประเมินผลการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

- 1) การประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาทักษะครู ตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- 2) การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ภาคเรียนที่ 1 กับภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564
- 4) เปรียบเทียบผลการวัดทักษะชีวิตผู้เรียนก่อนและหลังจากการที่ครูเข้ารับการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

5. ผลผลิต (Output)

ด้านครู

1. ครูมีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
3. ครูมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
4. ครูมีความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านผู้เรียน

1. มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

3. ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้น

ด้านสถานศึกษา

1. สถานศึกษามีนวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2. สถานศึกษาได้เผยแพร่นวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

6. เงื่อนไขของรูปแบบ

1. ผู้บริหารให้การส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ครูให้ความร่วมมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

4.1 หลักสูตร

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) โดยจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เป็นชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Base Learning)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

4.2 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 ทักษะ ได้แก่

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติเป็นชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Base Learning)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ
กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการ
ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่
ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ
ในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และ
นำเสนอผลการเรียนรู้

โดยนำชุดกิจกรรม (Module) มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถ
ในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางใน
การจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน
กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของ
ครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active
Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน
(Project Base Learning) (12 ชั่วโมง)

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่
ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ
ในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และ
นำเสนอผลการเรียนรู้

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาอนุบาลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

4.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระ

หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีขอบข่ายเนื้อหาของกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) ที่ใช้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 7 ชุดกิจกรรม 12 กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Moduleที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Base Learning) (12 ชั่วโมง)

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

4.4 เกณฑ์การตัดสิน

เกณฑ์การตัดสินตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

4.4.1 การประเมินผลการพัฒนาเชิงปฏิบัติการ

1) การทดสอบหลังพัฒนา (Post-test) ได้คะแนน **ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70**

2) การประเมินผลการพัฒนาทักษะครูตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 5 ทักษะ มีเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

2.1) การประเมินผลการพัฒนาทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill) ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

2.2) การประเมินผลการพัฒนาทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill) ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

2.3) การประเมินผลการพัฒนาทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

2.4) การประเมินผลการพัฒนาทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

2.5) การประเมินผลการพัฒนาทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill) ต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

4.4.2 การประเมินผลการใช้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

1) การประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ต้องมีระดับความพึงพอใจ **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

2) การประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ต้องมีระดับความพึงพอใจ **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

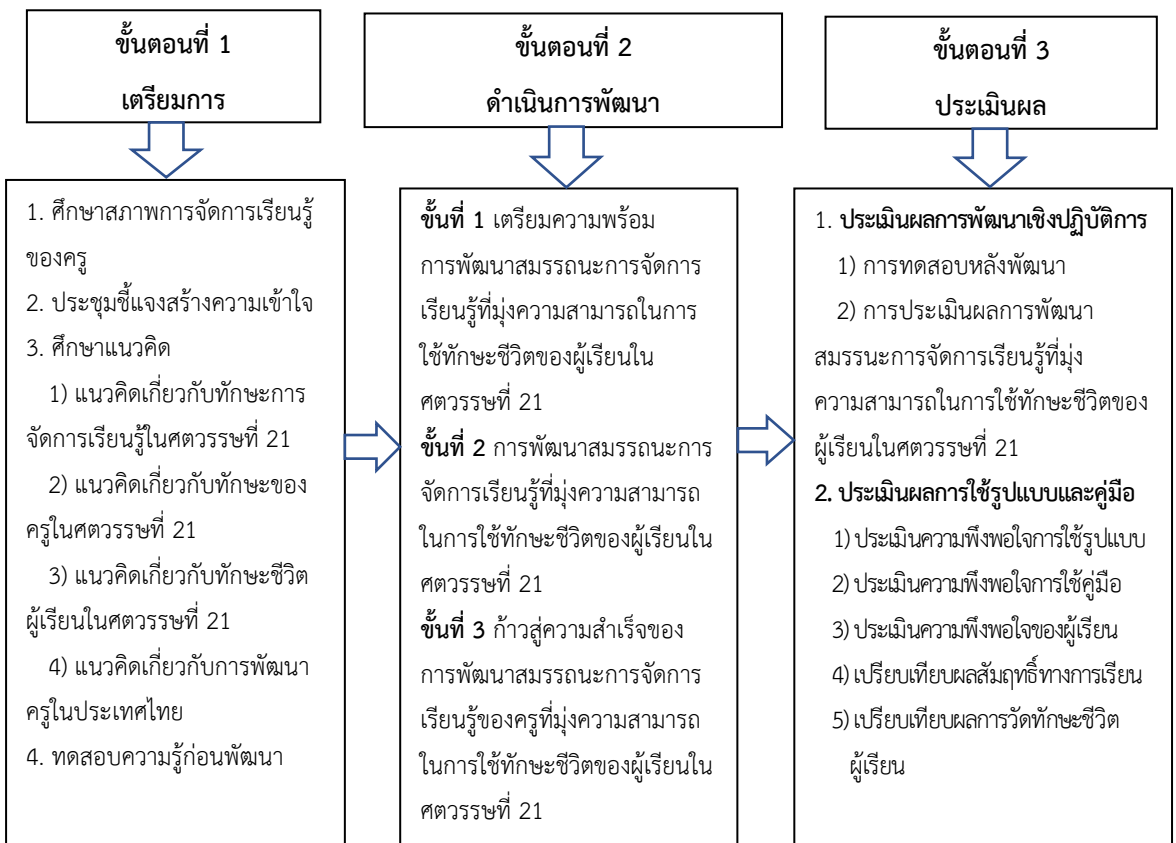
3) การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีระดับความพึงพอใจ **ไม่ต่ำกว่าระดับมาก**

ตอนที่ 5

แนวทางการใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่ง ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

5.1 ขั้นตอนการใช้หลักสูตร

การดำเนินการใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีขั้นตอนดังแสดงในแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 การใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

5.2 แนวทางการใช้หลักสูตร

ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้หลัก (Core Module) สู่การปฏิบัติโดยใช้ชุดกิจกรรม (Module) ดังนี้

1) การทดสอบก่อนพัฒนา (Pre-test) ตามแบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา (Pre-test, Post-test)

2) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามชุดความรู้ การเตรียมความพร้อมพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ประชุมระดมสมองเพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการในพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

4) ดำเนินการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามโครงสร้างหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้

5) เมื่อสิ้นสุดการพัฒนาควรดำเนินการประเมินผลครูผู้เข้ารับการพัฒนา ดังนี้

5.1) การทดสอบหลังพัฒนา (Post-test)

5.2) การประเมินผลตามแบบประเมินผลพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตร จำนวน 144 ชั่วโมง

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอบข่ายเนื้อหา
ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)		
Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณ ความเป็นครู กศน.และ การปรับทัศนคติแนวทาง ในการจัดการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและ	กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ปรัชญาและจิตวิญญาณการ ปฏิบัติงาน กศน.และการปรับ ทัศนคติแนวทางในการจัดการ เรียนรู้การศึกษานอกระบบ	1. ประวัติศาสตร์และความเป็นมา ของ กศน. 2. ปรัชญาคิดเป็นและแนวคิด แนวทางการทำงานและอุดมการณ์ ของ กศน. สู่การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต 3. แนวทางในการจัดการเรียนรู้

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอบข่ายเนื้อหา
การศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21	และการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21 (6 ชั่วโมง)	การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21
Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะใน การปฏิบัติงานใน การจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21	กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูใน ศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็น ของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนา ทักษะชีวิตของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 (12 ชั่วโมง)	1. ครูในศตวรรษที่ 21 2. ทักษะที่จำเป็นของครูในการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3. ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 4. ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะ ชีวิตผู้เรียน 5. ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21
Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะใน การปฏิบัติงานในการ จัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21	กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ (18 ชั่วโมง)	1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา 2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) วิเคราะห์ศักยภาพ ผู้เรียน การออกแบบการจัดการ เรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน 3. ด้านการวัดผล (Measuring) การสร้างแบบทดสอบ วิธีการวัดผล 4. ด้านการประเมินผลการจัดการ เรียนรู้ (Evaluating) วิธีการ ประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้
Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะใน การปฏิบัติงานในการ จัดการเรียนรู้ ในศตวรรษ ที่ 21	กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (12 ชั่วโมง)	1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ในรูปแบบ Active Learning 2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอข่ายเนื้อหา
		3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบ Active Learning 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้
Module ที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Base Learning) (12 ชั่วโมง)	1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบโครงงานเป็นฐาน Project Base Learning 2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้
Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม	กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง)	จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายประสบความสำเร็จ การจัดการเรียนรู้ต้นแบบ การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอบข่ายเนื้อหา
ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)		
Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน	กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์ (12 ชั่วโมง)	1. ความหมายของนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์ 2. องค์ประกอบของนวัตกรรมการเรียนรู้ 3. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Skill) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 4. การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ (Designs of Learning Innovation) 5. การนำนวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ (Implication of Learning innovation) 6. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) 5. ฝึกปฏิบัติ Work shop “design thinking”
	กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน (12 ชั่วโมง)	1. แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน และประเด็นปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน 2. การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย และการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 3. การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเขียนสมมติฐานการวิจัย การกำหนดขอบเขตของการวิจัย การเขียนประโยชน์ของการวิจัย และการนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอข่ายเนื้อหา
		4. วิธีดำเนินการวิจัย การออกแบบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน	กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) (12 ชั่วโมง)	1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) 2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)		
Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ	กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ (12 ชั่วโมง)	1. ความหมายของการสื่อสาร 2. วิธีการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ 3. เทคนิคในการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ด้วย Model 4R R = Receive รับฟัง R = Reactive of feeling สะท้อน R = Restatement ทวนความ R = Review สรุปความ

หัวเรื่อง	กระบวนการเรียนรู้	ขอข่ายเนื้อหา
		4. ชมวีดิทัศน์เทคนิคการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ
ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A		
Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน	กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา (12 ชั่วโมง)	1. เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนผ่านกิจกรรมและการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ R-C-A 2. การนำทักษะชีวิตสู่การจัดการเรียนการสอน 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เทคนิค R-C-A 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)		
Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี	กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยีสื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงานการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้ (12 ชั่วโมง)	1. เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ 2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจัดทำสื่อ เช่น คลิปวิดีโอ, Info graphic, E-Learning, สร้างห้อง Google Classroom, Google Site, แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย, TikTok

แบบทดสอบ

ก่อนและหลังการพัฒนา (Pre-test, Post-test)

คำชี้แจง

1. ข้อสอบฉบับนี้เป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ คิดเป็น 20 คะแนน
2. โปรดเขียน ชื่อ - สกุล ของท่านให้ชัดเจน
3. เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย × ลงในช่องว่างในกระดาษคำตอบที่แจกให้

<p>1. ข้อใดคือความหมายของการเรียนแบบ PLC</p> <p>ก. การเรียนแบบชั้นเรียน</p> <p>ข. การเรียนรู้ด้วยตัวเอง</p> <p>ค. การเรียนรู้โดยครูเป็นผู้นำ</p> <p>ง. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน</p> <p>2. ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรเป็นแบบใด</p> <p>ก. ครูสอนเนื้อหาให้มากขึ้น ใช้เวลาสอนให้กับผู้เรียนมากขึ้น</p> <p>ข. ยึดครูเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเต็มตามศักยภาพ</p> <p>ค. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้</p> <p>ง. ครูจัดการเรียนการสอนตามสาระวิชาเป็นหลักเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างเต็มที่</p> <p>3. ข้อใดคือการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ R - C - A</p> <p>ก. เชื่อมโยง - การเรียนรู้ - ปรับใช้</p> <p>ข. การเรียนรู้ - เชื่อมโยง - การเล่น</p> <p>ค. การสะท้อน - เชื่อมโยง - ปรับใช้</p> <p>ง. การสอน - การสะท้อน - การเล่น</p>	<p>4. ข้อใดคือความหมายของ R : Reflect (สะท้อน)</p> <p>ก. เป็นคำถามตามเนื้อหาตามสาระวิชาเพื่อสะท้อนถึงผู้เรียน</p> <p>ข. เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกรวมของมองของตน</p> <p>ค. เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยงสะท้อนถึงประสบการณ์ที่ได้เรียน</p> <p>ง. เป็นคำถามเพื่อสะท้อนถึงการปรับตัวเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ</p> <p>5. ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ตามแนวทาง "ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21" ยกเว้นทักษะข้อใด</p> <p>ก. ทักษะด้านคุณธรรม</p> <p>ข. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ</p> <p>ค. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม</p> <p>ง. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี</p>
---	--

<p>6. ข้อใดคือทักษะที่จำเป็นสำหรับครูในศตวรรษที่ 21</p> <p>ก. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะคุณธรรมจริยธรรม และทักษะสังคมและชุมชน</p> <p>ข. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ</p> <p>ค. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ไขปัญหา</p> <p>ง. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และทักษะการสร้างสรรค์การเรียนรู้</p> <p>7. ข้อใดเป็นทักษะชีวิตที่เกิดจากกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง</p> <p>ก. ด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์</p> <p>ข. ด้านการสื่อสาร ได้ฝึกจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง</p> <p>ค. ด้านความคิด การสื่อสาร และการทำงาน เกิดเป็นความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง</p> <p>ง. ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองและตรวจสอบตนเองทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น</p>	<p>8. ข้อใดคือคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21</p> <p>ก. เน้นตั้งคำถามและตอบคำถามที่ถูกต้อง</p> <p>ข. จัดระบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกคน</p> <p>ค. สอนโดยถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มความสามารถ</p> <p>ง. อำนวยความสะดวกโดยผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>9. ข้อใดไม่ใช่กิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21</p> <p>ก. จัดกิจกรรมในห้องเรียนแบบเข้มข้น</p> <p>ข. ผู้เรียนและครูร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ค. บูรณาการเชื่อมโยงความรู้ในวิชาต่าง ๆ อย่างหลากหลาย</p> <p>ง. ลดภาคทฤษฎีและการบรรยาย เพื่อเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>10. PLC หรือ Professional Learning Community มีความสำคัญต่อใคร อย่างไร</p> <p>ก. ผู้เรียน เพื่อสร้างโปรเจกต์จากความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>ข. ครูผู้สอน เพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้</p> <p>ค. ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างโปรเจกต์เพื่อบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ระดับโรงเรียน</p>
--	--

<p>11. ข้อใดเป็นการเรียงลำดับสมรรถนะการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Bloom ได้ถูกต้อง</p> <p>ก. ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์</p> <p>ข. ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล</p> <p>ค. ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า การสร้างสรรค์</p> <p>ง. ความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การสังเคราะห์ การประเมินผล การสร้างสรรค์</p>	<p>13. ข้อใดคือทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เป็นตัวกำหนดความพร้อมของการทำงาน</p> <p>ก. ความรู้เกี่ยวกับสื่อ</p> <p>ข. ความรู้ด้านเทคโนโลยี</p> <p>ค. ความรู้ด้านสารสนเทศ</p> <p>ง. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม</p>
<p>12. ข้อใดไม่ใช่บทบาทและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคปัจจุบันที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21</p> <p>ก. ครูคือผู้สนับสนุน และเป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>ข. ครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน</p> <p>ค. ครูคือผู้จัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด</p> <p>ง. ครูคือผู้ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย บอกเล่า ให้น้อยลง สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น</p>	<p>14. ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญในยุค C-Teacher ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. ผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี</p> <p>ข. ผู้สอนต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยี มาช่วยการจัดการเรียนการสอน</p> <p>ค. ผู้สอนต้องมีมิติติดต่อผู้เรียน ต้องแสดงออกถึงความรักความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน</p> <p>ง. ผู้สอนไม่จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเนื่องจากเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด</p> <p>15. ข้อใดเป็นเทคนิคการสอนสำหรับครูที่เหมาะสมที่สุดตามหลักสูตรฉบับปัจจุบัน</p> <p>ก. การจัดการเรียนรู้แบบสาธิต</p> <p>ข. การจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย-อภิปราย</p> <p>ค. แบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ</p> <p>ง. การจัดการเรียนรู้เน้นสาธิต-การค้นคว้าด้วยตนเอง</p>

<p>16. การที่ครูสามารถสนับสนุน แนะนำให้ผู้เรียน ประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ จนผู้เรียน นำมาคิดค้นพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรม นำไปสู่งานอาชีพและการมีรายได้ แสดงว่า ครูส่งเสริมทักษะผู้เรียนในด้านใดมากที่สุด</p> <p>ก. ทักษะกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม</p> <p>ข. ทักษะการทำงานและภาวะความเป็นผู้นำ</p> <p>ค. ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม</p> <p>ง. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาได้</p>	<p>19. “เด็กบางคนฉลาด บางคนหัวไว บางคน เรียนรู้ช้า” จากข้อความ ข้อใดกล่าวถึง กระบวนการจัดเรียนรู้ ของครูได้เหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>ข. ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา เฉพาะบางคนที่เรียนรู้ช้า</p> <p>ค. ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบให้เด็กทุกคนมีคุณค่า แม้บางคนจะเรียนรู้ช้า</p> <p>ง. เปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นครั้งคราว เพื่อลดความจำเจน่าเบื่อหน่าย</p>
<p>17. ข้อใดถือเป็นทักษะพื้นฐานการเรียนรู้หรือ สารวิชาหลัก ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามแนวคิดของ “3R”</p> <p>ก. การอ่าน การเขียน และการคำนวณ</p> <p>ข. ทักษะด้านสื่อ เทคโนโลยี และการสื่อสาร</p> <p>ค. ความรู้เกี่ยวกับโลกและความเป็นพลเมืองโลก</p> <p>ง. ทักษะด้านภาษาไทย ภาษาโลก ภาษาท้องถิ่นทักษะ</p>	<p>20. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน คือความหมายของสมรรถนะประจำสายงานในข้อใด</p> <p>ก. การพัฒนาผู้เรียน</p> <p>ข. การออกแบบการเรียนรู้</p> <p>ค. การบริหารจัดการชั้นเรียน</p> <p>ง. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน</p>
<p>18. ข้อใดคือขั้นตอนแรกในกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู</p> <p>ก. ตั้งประเด็น ความสนใจ</p> <p>ข. สรุปลผล/ข้อมูล นำเสนอ</p> <p>ค. ลงมือปฏิบัติ ยืนยันความรู้</p> <p>ง. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมองค์ความรู้</p>	

เฉลยคำตอบแบบทดสอบความรู้

ข้อ	คำตอบที่ถูกต้อง	ข้อ	คำตอบที่ถูกต้อง
1	ง	11	ก
2	ค	12	ก
3	ค	13	ง
4	ข	14	ง
5	ก	15	ค
6	ข	16	ค
7	ก	17	ก
8	ง	18	ก
9	ก	19	ก
10	ข	20	ค

ชุดความรู้

การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21

ทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถทางด้านการจัดการเรียนรู้และนวัตกรรม ด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ด้านชีวิตและอาชีพ การเรียนรู้เป็นทักษะที่ครูผู้ทำการสอนควรพัฒนาตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนจากการค้นคว้าของผู้เรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ บทบาทของครูก็ต้องเปลี่ยนไปในทิศทางพัฒนาทักษะของครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน 3 ทักษะที่สำคัญ คือ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา และด้านการสื่อสารและความร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ประกอบด้วย ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะทางสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถนำไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้และทักษะที่เกิดกับตัวผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะดังนี้

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill) หมายถึง การออกแบบกระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง โดยนำเอาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้ วิธีสอน กิจกรรม เทคนิคการสอน และสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มาเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้เกิดกระบวนการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยครูต้องบูรณาการความรู้สหวิทยาการ (Multidisciplinary) และจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น และเพียงพอเพื่อนำมาสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด ลงมือทำ สะท้อนคิด เน้นการปฏิบัติ ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creativity and Innovation Skill) หมายถึง ความสามารถในการเรื่องความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นการสร้างความคิดที่หลากหลาย มีกระบวนการ

ความคิดได้มาจากหลาย ๆ วิธีการ สร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน วางแผน ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน สร้างความคิดที่ทั้งเป็น ความคิดเสริมจากเดิมและความคิดก้าวหน้าใหม่ ๆ สามารถวิเคราะห์และประเมินแนวคิดของตนเพื่อ ปรับปรุง และพัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ กับคนอื่น ๆ (work creativity with others) สร้างและสื่อสารแนวคิดใหม่ ๆ ให้ผู้อื่นทราบอย่างมีประสิทธิภาพ ยอมรับแนวทางใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สื่อสารความคิด ใหม่ ๆ เรียนรู้และเข้าใจว่าความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมต้องใช้เวลา การนำนวัตกรรมไปใช้ (Implement Innovations) ริเริ่มการประยุกต์นำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องาน ทำให้ผลงาน นั้นเป็นนวัตกรรม สามารถนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินผล การใช้และปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรม และยังสามารถประยุกต์กระบวนการคิดนำนวัตกรรมสู่การจัดการ เรียนการสอนในเชิงสร้างสรรค์อย่างสม่ำเสมอ

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) หมายถึง ความสามารถในการ สื่อสารที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความ เชื่อมั่นในตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารเป็นความสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ข้อมูล ข้อเท็จจริง การอธิบาย ตอบข้อซักถาม การแลกเปลี่ยนความคิด ผ่านกระบวนการโดยใช้การสนทนา การเขียนและทักษะการสื่อสารต่าง ๆ อย่างหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ทศนคติและจุดมุ่งหมายที่ต้องการ เพื่อให้การสื่อสารนั้นส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เกิดประสิทธิภาพท่ามกลางสภาพแวดล้อมและบริบทที่มีความแตกต่างกัน ส่งเสริมและสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน สามารถประเมินและปรับปรุงระบบการสื่อสารในชั้นเรียนและ การมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคคำถาม R-C-A หมายถึง ความสามารถในการสอบถามผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือ ตัวชี้วัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละครั้งแล้วนั้น ครูจะต้องตั้งคำถามเพื่อการสนทนาสอบถามให้ ผู้เรียนได้สะท้อน เชื่อมโยง และปรับใช้สอดรับกัน ให้เกิดคุณลักษณะทักษะชีวิตอย่างต่อเนื่องและ มุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ที่หลากหลายกัน โดยเริ่มจากการถามความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) จากนั้นถามต่อด้วยคำถามให้คิดเชื่อมโยง (Connect) และจบด้วยคำถามให้อภิปรายเพื่อการปรับใช้ (Apply) ด้วยการสร้างความคิด จินตนาการและองค์ความรู้ เตรียมพร้อมสำหรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ ที่อาจเผชิญในอนาคตทั้งระยะสั้นและอนาคตระยะยาว เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง และคิดหาเหตุผล ทำให้ตนเองฉุกฉใจคิด รู้คิด รู้จักแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ใน

สถานการณ์ที่หลากหลาย และสั่งสมไว้เป็นประสบการณ์ที่ดี ซึมซับเข้าสู่จิตใจอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผู้เรียนก็จะแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม เป็นความรู้และความตระหนักที่ยั่งยืน

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill) หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ การรู้สารสนเทศต้องผสมผสานทักษะด้านการค้นคว้า เข้าถึงแหล่งสารสนเทศ สืบค้นข้อมูล วิจัย วิเคราะห์แยกแยะ เลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่น่าเชื่อถือได้เหมาะสมระบุเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างทันสมัยตามความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดสารสนเทศต่อผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถประเมินความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เข้ากับความรู้เดิมและสถานการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น มีการใช้เทคนิครูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมโดยนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะช่วยเพิ่มช่องทางการเรียนที่หลากหลายรวมทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนด้วย

2. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาแผนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เปรียบเทียบกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 20 นั้น มีความแตกต่างกันเพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้คนลดการเรียนรู้ทางด้านวิชาการลงแต่ไปเพิ่มการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้มากขึ้น ทั้งทักษะในด้านการใช้ชีวิต ทักษะการคิด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ซึ่งสอดคล้องและสัมพันธ์กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร

คือความรู้สึกและทักษะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคมซึ่งสอดคล้องกับ ICT Literacy

2. ความสามารถในการคิด

เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดที่เป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Learning Thinking Skills

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Life skill

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ Life skill

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ICT Literacy

ดังนั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Content) เป็นการเรียนรู้หลายทางหรือ การบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับผู้สอน สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ได้โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอื่น ๆ

ส่วนสาระความรู้ในเรื่องหลัก (core subjects) นั้นเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่นำมาใช้ในการประกอบอาชีพ จะเป็นส่วนเสริมของสมรรถนะทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาขั้นสูงต่อไป ดังนั้นวิธีการเรียนรู้จึงเปลี่ยนจากการท่องจำเป็นการปฏิบัติและการบูรณาการหลาย ๆ ศาสตร์เข้าด้วยกัน

อ้างอิง : วารสาร Ignite Thailand เล่ม 1

3. แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

3.1 การพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนผ่านกิจกรรม

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้ด้วยวิธีการสำคัญ 2 วิธี คือ

1. เกิดเองตามธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการมีแบบอย่างที่ดี แต่การเรียนรู้ตามธรรมชาติจะไม่มีทิศทางและเวลาที่แน่นอน บางครั้งกว่าจะรู้ก็อาจสายเกินไป

2. การสร้างและพัฒนาโดยกระบวนการเรียนการสอน เป็นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม ผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ได้ลงมือปฏิบัติ ได้ร่วมคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิด มุมมอง เชื่อมโยงสู่วิถีชีวิตของตนเอง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และปรับใช้กับชีวิตการพัฒนาทักษะชีวิต จึงเป็นการพัฒนาความสามารถจากภายในของตัวผู้เรียน เพื่อให้มีความเข้มแข็งในการจัดการกับปัญหาที่อาจเผชิญในอนาคต และเป็นความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นการพัฒนาทักษะชีวิตไม่อาจเกิดได้ภายในวันเดียว แต่ต้องอาศัยระยะเวลาความถี่ในการจัดกิจกรรมและความต่อเนื่องในการพัฒนา ซึ่งต้องสอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียนอีกด้วย โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดเน้นทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นตัวอย่างในการพัฒนาทักษะชีวิตให้แก่ผู้เรียน เป็นลำดับขั้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับช่วงวัย

3.2 กิจกรรมการสร้างและพัฒนาทักษะชีวิต

กิจกรรมเป็นส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนแนวคิดสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นการสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตจึงต้องเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child – Centered Learning) ผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน มีดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ข่าวสาร เหตุการณ์ สถานการณ์หรือประสบการณ์ของผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้าคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและการดำเนินชีวิตในอนาคต

2. กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ลงมือกระทำกิจกรรมลักษณะต่างๆ ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมค่าย กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม กิจกรรมโครงงาน/โครงการ กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทักษะชีวิต ดังต่อไปนี้

2.1 การได้เสริมสร้างสัมพันธ์ภาพและใช้ทักษะการสื่อสาร ได้ฝึกจัดการกับอารมณ์และความเครียดของตนเอง

2.2 การได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เข้าใจผู้อื่น นำไปสู่การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักไตร่ตรองความเข้าใจและตรวจสอบตนเองทำให้เข้าใจตนเองและเห็นใจผู้อื่น

2.3 การได้รับการยอมรับจากกลุ่ม ได้แสดงออกด้านความคิด การพูด และการทำงานมีความสำเร็จทำให้ได้รับคำชม เกิดเป็นความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง นำไปสู่ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม

3. กิจกรรมการบูรณาการการเรียนรู้ทักษะชีวิตในวิถีการเรียนรู้ปกติในรายวิชาด้วยคำถามที่กระตุ้นกระบวนการคิดอย่างมีประสิทธิภาพ และอาจใช้ชุดคำถาม R-C-A หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้รายครั้งหรือรายกิจกรรม โดยวิธี

3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ทักษะชีวิตไว้ในแผนการสอน ออกแบบการเรียนรู้

3.2 กำหนดคำถามนำไปสู่ทักษะชีวิตที่ต้องการเสริมสร้างหรืออาจจะสังเกตพฤติกรรมในขณะผู้เรียนร่วมกิจกรรม แล้วกำหนดคำถามที่จะนำไปสู่คำตอบที่สะท้อนให้ผู้เรียนฉุกใจคิด และปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ผู้สอนต้องการแก้ไข

3.3 การพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ R-C-A

กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการเล่น กิจกรรม การกีฬา และการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของมุลนิธิไรท์ทูเพลย์นี้ ดำเนินการตามคู่มือการออกแบบการเรียนการสอนของ David E. Kolb นักทฤษฎีด้านการศึกษาชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมกระบวนการที่อาศัยเทคนิคการเรียนการสอน มีกติกาที่มีลำดับขั้นตอนและมีข้อคิดที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ มีการใช้ประเด็นคำถามสำคัญให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน คิดเชื่อมโยง การปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญที่จะพัฒนาทักษะชีวิตให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยการสะท้อนด้วยชุดคำถาม R-C-A ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ผ่านการสะท้อนและบทสนทนากับเพื่อนและบุคคลอื่น กล่าวคือ

R : Reflect (สะท้อน) เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมองของตนเองเป็นการถามถึงสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตเห็น มองเห็น หรือสัมผัส หรือถามถึงความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ในชั่วโมงนั้น ผู้เรียนจะพิจารณาว่า “ฉันเพิ่งได้

เรียนรู้อะไร?” “มีสิ่งใดเกิดขึ้นบ้างภายนอกตัวฉันและภายในตัวฉัน” ผู้เรียนจะจดจำประสบการณ์ และทำให้มันเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา เช่น ผู้เรียนอาจจะเรียงลำดับและปะติดปะต่อเหตุการณ์ให้เป็น ลำดับเหตุการณ์อย่างง่าย ๆ แสดงความสัมพันธ์ของเหตุและผล หรือแสดงให้เห็นปัญหาและการ แก้ปัญหา และเรื่องอื่น ๆ ประสบการณ์ที่เพิ่งได้รับมาจะได้รับจัดเรียงลำดับ

C : Connect (เชื่อมโยง) เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยง เป็นการถามเพื่อให้เกิดการ เชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์หรือความรู้ที่มีมาก่อนกับประสบการณ์หรือความคิดที่เกิดจากการ เรียนรู้ใหม่ในช่วงเวลานั้น ผู้เรียนจะพิจารณาว่า “ประสบการณ์นี้เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ก่อนหน้านี้ เป็นอย่างไร” “มีความเชื่อมโยงกับสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้ เชื่อ และรู้สึกอย่างไรบ้าง” “เสริมสร้างหรือขยาย มุมมองของผู้เรียนหรือไม่” “คัดค้านหรือหักล้างความคิดของผู้เรียนหรือไม่” ประสบการณ์จะถูก จัดลำดับและรวบรวมต่อไป

A : Apply (ปรับใช้) เป็นคำถามเพื่อการปรับใช้หรือประยุกต์ เป็นการถามถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ ใหม่ในปัจจุบันไปปรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาจจะเผชิญเพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ผู้เรียนจะพิจารณาว่า “สิ่งที่ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ใน ครั้งนี้นำไปปรับใช้ได้อย่างไรในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน” “ผู้เรียนจะใช้สิ่งที่เพิ่งได้ เรียนรู้มาเพื่อประโยชน์ของตัวเอง ของผู้อื่น และเพื่อกลุ่มของผู้เรียนอย่างไร” การเรียนรู้จะถูก ถ่ายทอดและถูกนำมาประยุกต์ใช้

กล่าวโดยทั่วไป การสะท้อน-เชื่อมโยง-ปรับใช้นี้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทั้งรายบุคคลและเป็น กลุ่มพิจารณาสิ่งที่ได้เรียนรู้มาอย่างมีสติ เชื่อมโยงประสบการณ์เหล่านั้นกับสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว และ วางแผนที่จะใช้ต่อไป

สื่อ

1. รหัสครูศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิต การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่ง ศตวรรษที่ 21 <https://www.unicef.org/thailand/th/reports/>
2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 <https://fms.kpru.ac.th/pr-all/pr-km/pr-km-2560/4908/>
3. การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 โดย ศ.นพ. วิจารย์ พานิช https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/knowledge/293

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนา
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

*****

กลุ่มที่

ประเด็น	ความเห็น
1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียน	....
2. ปัญหาเกี่ยวกับทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียน	....
3. ความต้องการในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียน	....
4. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียน	....

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

การพัฒนาทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill) ด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 3 Module 6 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

Moduleที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project Base Learning) (12 ชั่วโมง)

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

Module ที่ 1 การเสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เสริมสร้างจิตวิญญาณความเป็นครู กศน. ให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการบทบาทหน้าที่การทำงานและและอุดมการณ์ของ กศน.
2. เพื่อให้ครูมีทัศนคติปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เนื้อหาประกอบด้วย

1. ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของ กศน.
2. ปรัชญาคิดเป็นและแนวคิดแนวทางการทำงานและอุดมการณ์ของ กศน. สู่การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต
3. แนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติในการในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21
2. ครูมีแนวทางการทำงานแบบ กศน. ปรับเปลี่ยนวิธีคิด แนวทางการทำงานสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต

<p>กระบวนการเรียนรู้ที่ 1 : อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21</p>	
<p><u>แนวทางการดำเนินงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องปรัชญาและจิตวิญญาณการปฏิบัติงาน กศน.และการปรับทัศนคติแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21 2. จัดทำแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21 3. นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในศตวรรษที่ 21 4. สรุป/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p><u>การประเมินผลงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

Moduleที่ 2 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21
กระบวนการเรียนรู้ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เนื้อหาประกอบด้วย

1. ครูในศตวรรษที่ 21
2. ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
4. ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน
5. ทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเพิ่มมากขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ที่ 2 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	
แนวทางการดำเนินงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องครูในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 2. จัดทำแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ “ครูในศตวรรษที่ 21” 3. จัดทำแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 4. นำเสนอแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เป็นครูยุคใหม่ “ครูในศตวรรษที่ 21” และแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 5. สรุป/สะท้อนผลการพัฒนา	การประเมินผลงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะจัดการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดระบบการเรียนรู้ วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนมีความรู้ด้านวัดและประเมินผล

เนื้อหาประกอบด้วย

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) วิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน
3. ด้านการวัดผล (Measuring) การสร้างแบบทดสอบ วิธีการวัดผล
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) วิธีการประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพบริบทและเหมาะสมกับผู้เรียน
2. ครูมีความรู้ มีความสามารถการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนได้
4. ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำแผนเรียนรู้รายบุคคล
5. ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
6. ครูมีทักษะจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเหมาะสมกับผู้เรียน
7. ครูมีความรู้ความเข้าใจการวัดประเมินผล และสามารถสร้างแบบทดสอบได้ถูกต้องตามหลักวิชา และมีวิธีการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย

กระบวนการเรียนรู้ที่ 3 : ประชุมเชิงปฏิบัติการการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	
<p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ 3. วิเคราะห์หลักสูตร 4. วิเคราะห์ศักยภาพ ความต้องการผู้เรียนเป็นรายบุคคล 5. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ 6. กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน 7. นำเสนอผลการวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียน และแผนการจัดการเรียนรู้ 8. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p>การประเมินผลงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนแบบ Active Learning การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยุคประเทศไทย 4.0
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
3. เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

เนื้อหาประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบ Active Learning
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning
4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบ Active Learning
5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบ Active Learning
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือเทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ดี
3. ครูมีทักษะในการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ที่ 4 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	
แนวทางการดำเนินงาน	การประเมินผลงาน
1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning	1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning	2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning	3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง
4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบ Active Learning	4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง
5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้	
6. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา	

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)
3. เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)

เนื้อหาประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบโครงการเป็นฐาน Project Base Learning
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน
4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน
5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือเทคนิค การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)
3. ครูมีทักษะในการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-Based Learning)

กระบวนการเรียนรู้ที่ 5 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning)	
แนวทางการดำเนินงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning) 2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning) 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning) 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project Base Learning) 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา	การประเมินผลงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

Module ที่ 7 การเพิ่มพูนสมรรถนะจากการฝึกประสบการณ์ การศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม
กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เนื้อหาประกอบด้วย

จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายประสบความสำเร็จการจัดการเรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปองค์ความรู้และนำเสนอผลการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีเครือข่ายทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและนำแนวทางจากกการศึกษาดูงานมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของตนเองให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

<p>กระบวนการเรียนรู้ที่ 12 : จัดกิจกรรมศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ / การพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม และสรุปองค์ความรู้ และนำเสนอผลการเรียนรู้</p>	
<p><u>แนวทางการดำเนินงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาดูงาน 2. ศึกษาดูงานของภาคีเครือข่ายประสบความสำเร็จการจัดการเรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะชีวิต / โรงเรียนนวัตกรรม 3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปองค์ความรู้ 4. นำเสนอผลการเรียนรู้ 5. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p><u>การประเมินผลงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

แบบประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

ทักษะที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ - สกุล.....

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ตรงในช่องระดับการปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ←		→ น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
ทักษะการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Skill)					
1. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม ตรงกับมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้					
2. สามารถจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธีอย่างอิสระ เหมาะสมและน่าสนใจ					
3. สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ เทคนิคในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
4. สามารถประยุกต์และเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาในแต่ละเรื่อง					
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย ยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ					
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมคิด ร่วมวางแผนในการจัดการเรียนรู้					
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลาย ตามความต้องการของผู้เรียนภายใต้การแนะนำของผู้สอน					
8. มีอุปกรณ์/สื่อที่ทันสมัย ที่ช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ					

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ←		→ น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
9. สามารถจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางการเรียนรู้					
10. สามารถจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ดี					
11. มีการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง					

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

การพัฒนาทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill) ด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 1 Module 3 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ Module ที่ 5 การพัฒนาสมรรถนะความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีสมรรถนะของผู้นำสร้างนวัตกรรม (Innovative leadership)
2. เพื่อให้ครูมีวิธีการ กระบวนการคิด ค้นหาไอเดียใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ (Creative Idea generation)
3. เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้
4. เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้เชิงนวัตกรรมและออกแบบนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เนื้อหาประกอบด้วย

1. ความหมายของนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์
2. องค์ประกอบของนวัตกรรมการเรียนรู้
3. ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Skill) เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้
4. การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ (Designs of Learning Innovation)
5. การนำนวัตกรรมการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ (Implication of Learning Innovation)
6. การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking)
7. ฝึกปฏิบัติ Work shop “design thinking”

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่องนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์และสามารถออกแบบนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Skill) เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้

3. ครูสามารถสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้ และสามารถเป็นผู้นำการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียนได้

กระบวนการเรียนรู้ที่ 8 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและ การคิดเชิงสร้างสรรค์	
<p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องความเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมและการคิดเชิงสร้างสรรค์ 2. การออกแบบนวัตกรรมการเรียนรู้ (Designs of Learning Innovation) 3. ฝึกปฏิบัติ Work shop “design thinking” 4. นำเสนอนวัตกรรมการเรียนรู้ 5. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p>การประเมินผลงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. เพื่อแก้ปัญหาคำถามการเรียนรู้ พฤติกรรมของผู้เรียน และค้นหาคำตอบหรือข้อสงสัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

เนื้อหาประกอบด้วย

1. แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียน และประเด็นปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน
2. การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย และการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
3. การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเขียนสมมติฐานการวิจัย การกำหนดขอบเขตของการวิจัย การเขียนประโยชน์ของการวิจัย และการนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
4. วิธีดำเนินการวิจัย การออกแบบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
2. ครูมีความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ พฤติกรรมของผู้เรียน และสามารถค้นหาคำตอบหรือข้อสงสัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
3. เพื่อสร้างและพัฒนางาน พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทั้งในปัจจุบันสู่การพัฒนาทักษะและคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนรู้ที่ 9 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน	
แนวทางการดำเนินงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องวิจัยในชั้นเรียน 2. ฝึกปฏิบัติ Work shop “การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน” 3. นำเสนอผลงานการวิจัยในชั้นเรียน 4. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา	การประเมินผลงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) (12 ชั่วโมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)
3. เพื่อให้ครูสามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

เนื้อหาประกอบด้วย

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) ได้ดี
3. ครูมีทักษะในการออกแบบและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)

กระบวนการเรียนรู้ที่ 10 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)	
แนวทางการดำเนินงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) 2. การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning)แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning) 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา	การประเมินผลงาน <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

แบบประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

ทักษะที่ 2 ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ - สกุล.....

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงในช่องระดับการปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creative and Innovation Skill)					
1. มีความรู้ ความเข้าใจในการสร้างสรรค์นวัตกรรม					
2. สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ที่ส่งเสริม ทักษะความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน					
3. มีความสามารถจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความ คิดสร้างสรรค์					
4. สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรม					
5. สามารถเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

การพัฒนาทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) ด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 1 Module 1 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 6 การเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจกระบวนการเรียนรู้ที่ 11 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานการสื่อสารที่ดี ที่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ครุมีความรู้และทักษะในภาษาพูดและภาษากาย เพื่อการสื่อสารความคิดหรือข้อมูลให้ผู้ฟัง
3. เพื่อให้ครุมีทักษะการพูด การถาม ตอบคำถาม และการใช้น้ำเสียงอย่างมืออาชีพ
4. เพื่อครุสามารถสื่อสารให้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจที่ตรงกัน สัมฤทธิ์ผลในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหาประกอบด้วย

1. ความหมายของการสื่อสาร
2. วิธีการการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
3. เทคนิคในการสื่อสารอย่างต่อเนื่องด้วย Model 4R (R = Receive รับฟัง , R = Reactive of feeling สะท้อน , R = Restatement ทวนความ , R = Review สรุปความ)
4. ชมวีดิทัศน์เทคนิคการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครุมีความสามารถในการสื่อสารแบบมืออาชีพ
2. ครุมีเทคนิควิธีการในการสื่อสารกับแต่ละบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละบุคคล

กระบวนการเรียนรู้ที่ 11 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการ ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ	
<p><u>แนวทางการดำเนินงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะและเทคนิคการสื่อสารและการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ 2. ฝึกปฏิบัติ Work shop กรณีศึกษา “การเจรจาลดความขัดแย้ง” 3. นำเสนอผลงานแนวทางการแก้ไขการลดความขัดแย้ง 4. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p><u>การประเมินผลงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

แบบประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

ทักษะที่ 3 ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ - สกุล.....

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงในช่องระดับการปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill)					
1. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารที่ดี					
2. มีความรู้ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจที่ดี					
3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ผู้เรียน และสามารถเลือกวิธีการสื่อสารให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนได้					
4. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ					
5. มีเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี					
6. สามารถสื่อสารได้ชัดเจน เป็นขั้นตอน สรุปความได้ดี					
7. มีเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายในการสื่อสารที่ดีระหว่างบุคคล					

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A

การพัฒนาทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A ด้วยชุดกิจกรรม (Module) จำนวน 1 Module 1 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ Module ที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะครูในการตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาฉบับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนโดยใช้ทักษะในการตั้งคำถาม (Question Skill) เทคนิคชุดคำถาม R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาครูในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาฉบับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เนื้อหาประกอบด้วย

1. เรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนผ่านกิจกรรมและการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ R-C-A
2. การนำทักษะชีวิตสู่การจัดการเรียนการสอน
3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม
4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เทคนิค R-C-A
5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูนำทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A ไปใช้พัฒนาทักษะชีวิตในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนผ่านกิจกรรม และการพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ R-C-A
2. ครูสามารถนำการเรียนรู้ทักษะชีวิตไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กระบวนการเรียนรู้ที่ 7 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 5 สาระและรายวิชาเลือกของสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงาน	การประเมินผลงาน
<ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 5 กลุ่มสาระตามหลักสูตรการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (แผนการจัดการเรียนรู้) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 2. การจัดกระบวนการเรียนรู้การตั้งคำถาม โดยใช้เทคนิค R-C-A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียน 3. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม 4. จัดทำแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เทคนิค R-C-A 5. นำเสนอผลการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 6. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

แบบประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

ทักษะที่ 4 ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคการใช้ชุดคำถาม R-C-A

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ - สกุล.....

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคการใช้ชุดคำถาม R-C-A

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงในช่องระดับการปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
ทักษะการตั้งคำถาม (Question Skill) โดยใช้เทคนิคชุดคำถาม R-C-A					
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการตั้งคำถาม เทคนิคการใช้ชุดคำถาม R-C-A					
2. มีการประเมินทักษะชีวิตผู้เรียน โดยประเมินพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
3. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์					
4. ออกแบบการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ด้วยเหตุและผล					
5. มีเทคนิคในการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการถ่ายทอดความคิดผ่านการอธิบายหรือการปฏิบัติ					
6. มีกระบวนการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การวิเคราะห์สาเหตุ ค้นหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา สรุปคำตอบ					
7. มีความสามารถพัฒนาทักษะชีวิตผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต					

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ← → น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
8. มีความรู้ความเข้าใจ สามารถบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิตในการเรียนการสอน 5 สาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
9. มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำทักษะชีวิตสู่การจัดการเรียนรู้ ของครูเพื่อช่วยพัฒนาทักษะชีวิตผู้เรียนในศตวรรษที่ 21					
10. สามารถใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง ของตน (R : Reflect)					
11. สามารถใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยง (C : Connect)					
12. สามารถใช้คำถามเพื่อการปรับใช้ (A : Apply)					

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

การพัฒนาทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill) จำนวน 1

Module 1 กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่

Module ที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานในการใช้เทคโนโลยี

กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้
2. เพื่อสนับสนุนให้ครูปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผล การเรียนรู้ โดยการใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้ครูรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

เนื้อหาประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้
2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจัดทำสื่อ เช่น คลิป วิดีโอ, Info graphic, E-Learning, Google Site, แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย, TikTok, การใช้แอปพลิเคชัน canva

ผลลัพธ์ของครูที่เข้ารับการพัฒนา

1. ครูสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
3. ครูสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาออกแบบการจัดการเรียนรู้

<p>กระบวนการเรียนรู้ที่ 6 : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้</p>	
<p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องทักษะการใช้เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ในการปฏิบัติงาน การออกแบบการจัดการเรียนรู้และการสร้างสื่อการเรียนรู้ 2. ออกแบบการจัดการเรียนรู้และสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีจัดทำสื่อ เช่น คลิปวิดีโอ, Info graphic, E-Learning, Google Site, แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย, TikTok , การใช้แอปพลิเคชัน canva 3. สร้างสื่อเทคโนโลยีการเรียนรู้ด้วยรูปแบบต่างๆ 4. นำเสนอผลงานการสร้างสื่อเทคโนโลยีการเรียนรู้ 5. สรุปผล/สะท้อนผลการพัฒนา 	<p>การประเมินผลงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การดำเนินงานครบถ้วนตามแนวทางการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. การดำเนินงานในภาพรวมและในแต่ละขั้นตอนประสบผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร 3. ปัญหาอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการมีอะไรบ้าง 4. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง

แบบประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

.....

ทักษะที่ 5 ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้ารับการพัฒนา

ชื่อ - สกุล.....

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ.....

ตอนที่ 2 การประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตรงในช่องระดับการปฏิบัติ

รายการประเมิน	ระดับปฏิบัติ				
	มากที่สุด ←		→ น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
ทักษะการใช้เทคโนโลยี (Technology Skill)					
1. มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้					
2. สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย					
3. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้					
4. สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้					
5. สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้					
6. มีระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
ที่มุ่งความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครุศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ บัวเจริญ	อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง	หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานและการพัฒนา การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. ดร.ปรีชา จันทร์มณี	อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญสถาบัน กศน. ภาคตะวันออกเฉียงใต้ สำนักงาน กศน.
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินทร์นิชา ปัญจจริยะกุล	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคนิค การศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่
5. นางสาวนฤมล คำปัญญา	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและ การสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่

บรรณานุกรม

- กรุงเทพมหานคร. (2558). การจัดการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2564 , จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/108957>.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2560). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ MACRO model. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2564 , จาก <https://www.gotoknow.org/posts/677674>.
- เพชรฯ บุดสีเทา. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2564 , จาก <https://fms.kpru.ac.th/pr-all/pr-km/pr-km-2560/4908/>
- เพชรฯ บุดสีเทา. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนวิจัยเป็นฐาน (RBL) เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กำแพงเพชร : สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2556). โรงเรียนสร้างสรรค์ : นวัตกรรมสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2564 , จาก https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/knowledge/
- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย มูลนิธิไรท์ ทู เพลย์. ทักษะชีวิต รหัสศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2564 , จาก <https://www.ssps4.go.th/lifeskill.html>.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน. (2557). การยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

อมรรัตน์ เตชะนอก รัชณี จรุงศิริวัฒน์ และ พระฮอนด้า วาทสโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 9 เดือน กันยายน 2563.

อิกไนท์ ไทยแลนด์. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. วารสาร Ignite Thailand (1). สืบค้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2564 , จาก <https://www.ignitethailand.org/content/4754/ignite>.

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่ง
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21